

3^e financiële Bestuursrapportage 2015

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
1.1 Inleiding.....	3
1.2 Analyse uitkomst begroting.....	3
1.3 Toelichting budgettaire wijzigingen.....	4
1.4 Neutrale wijzigingen	6
1.5 Budgetoverheveling.....	9
1.6 Reservemutaties.....	11
1.7 Ontwikkelingen uitgaven Sociaal Domein	14
1.8 Risicoparagraaf.....	19
1.9 Begrotingswijziging 3 ^e financiële Bestuursrapportage 2015.....	21
2. Investerings.....	23
2.1 Prognose realisatie investeringen 2015	23
2.2 Afwaardering activa	24
3. Besluit.....	26

1.1 Inleiding

In deze 3^e financiële Bestuursrapportage wordt verantwoording afgelegd over de financiën in het lopende begrotingsjaar. De rapportage geeft een vooruitblik van de te verwachten realisatie over het gehele jaar. Allereerst worden de budgettaire wijzigingen toegelicht, vervolgens enkele bestuurlijk relevante neutrale wijzigingen en tot slot wijzigingen in de reserves. Overige wijzigingen worden niet afzonderlijk toegelicht. Door deze wijzigingen moeten diverse budgetten in de begroting worden aangepast. De wijzigingen in de baten en lasten per beleidsveld en in reserves zijn verwerkt in een begrotingswijziging in paragraaf 1.9. Door deze begrotingswijziging vast te stellen autoriseert uw raad de gewijzigde budgetten en de reservemutaties in de Begroting 2015 en verder.

1.2 Analyse uitkomst begroting

In onderstaande tabel melden wij de financiële wijzigingen ten opzichte van de door de raad vastgestelde Begroting 2015.

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2015
a Stand na wijzigingen 1e Bestuursrapportage 2015	2.376 n
Kadernota 2015: Bestemming rekeningresultaat 2014	-1.300 v
Kadernota 2015: Investeringsplan	-371 v
Kadernota 2015: 3 Programmaclusters gezamenlijk	1.084 n
Kadernota 2015: Opbrengst bezuinigingen 2015	-1.405 v
b Begrotingsuitkomst na vaststellen Kadernota 2015	384 n
Wijzigingen in Bestuursrapportage 2015-2	-348 v
c Begrotingsuitkomst na vaststellen van Bestuursrapportage 2015-2	36 n
d Wijzigingen in deze 3e financiële Bestuursrapportage 2015	-1.572 v
e Begrotingsuitkomst na vaststellen 3e financiële Bestuursrapportage 2015	-1.536 v

Toelichting bij resultaat:

- De begrotingsuitkomst na de 1e Bestuursrapportage 2015 was € 2,3 miljoen negatief.
- In de Kadernota 2015 is het rekeningresultaat 2014 en de actualisatie van het Investeringsplan verwerkt. Daarnaast zijn er wijzigingen geweest in de 3 programmaclusters en is voor ruim € 1,4 miljoen aan bezuinigingsvoorstellen verwerkt. De begroting 2015 vertoonde daarna nog een tekort van € 384.000.
- Het resultaat van de 2^e Bestuursrapportage 2015 was € 348.000 voordelig.
- De wijzigingen in deze 3^e financiële Bestuursrapportage hebben een voordelig effect van ruim € 1,5 miljoen. De belangrijkste wijzigingen worden hierna toegelicht.
- Na vaststelling van deze 3^e financiële Bestuursrapportage 2015 is het begrotingssaldo € 1,5 miljoen voordelig.

Uit een bestaanscontrole van onze activa blijkt dat een aantal activa in 2015 moet worden afgewaardeerd. In de paragraaf 2.2 van deze rapportage wordt dit verder toegelicht. In de aanloop naar de jaarrekening vindt hierover overleg plaats met de accountant. De omvang van de afwaardering is daarom nog niet te geven, maar zal zich naar verwachting bewegen tussen € 1 en € 4,6 miljoen. Vanuit de Kadernota is in 2015 een bedrag van € 1.281.000 beschikbaar voor schuldreductie via afwaardering activa, waardoor het budgettaire effect € 0 tot € 3,3 miljoen nadelig bedraagt. Inclusief deze ontwikkeling beweegt de prognose van het jaarrekeningresultaat 2015 zich tussen € 1,5 miljoen voordelig en € 1,8 miljoen nadelig.

Het resultaat van de wijzigingen in deze Bestuursrapportage (onderdeel d) wordt in onderstaand overzicht verklaard aan de hand van de voornaamste verbeteringen en verslechtingen.

Pr.	Beleids- veld	Omschrijving	Budgettair effect (bedragen x € 1.000; v (-) is positief; n is nadelig)				
			2015	2016	2017	2018	2019
<u>Verbeteringen</u>							
4	4.1	Railschermen Zuidtak	-298 v				
6	6.2	Actualisatie raming bestuurskosten	-272 v	-488 v	-570 v	-571 v	-586 v
7	7.2	Septemercirculaire 2015	-1.839 v				
7	7.2	Aanvullend dividend SRO over 2013	-300 v				
		Diverse kleinere verbeteringen	-69 v	-12 v	-11 v	-11 v	-11 v
<i>Subtotaal verbeteringen</i>			<i>-2.778 v</i>	<i>-500 v</i>	<i>-581 v</i>	<i>-582 v</i>	<i>-597 v</i>
<u>Verslechtingen Intern:</u>							
5	5.1	Uitvoering project Westergracht/Leidsevaart	800 n				
5	5.3	Bijstellen eigenaarslasten	140 n				
6	6.3	Vaststellingsovereenkomst PWN i.z. onderhoud brandkranen	266 n	100 n	100 n	100 n	100 n
<i>Subtotaal verslechtingen Intern</i>			<i>1.206 n</i>	<i>100 n</i>	<i>100 n</i>	<i>100 n</i>	<i>100 n</i>
Resultaat 3e Bestuursrapportage 2015			-1.572 v	-400 v	-481 v	-482 v	-497 v

Het voordelig effect van € 1.572.000 wordt grotendeels verklaard door een stijging van de algemene uitkering gemeentefonds bij de septemercirculaire 2015. Belangrijkste oorzaken zijn een stijging van de rijksuitgaven en een overschot in het BTW-compensatiefonds. Voor een toelichting op de posten wordt verwezen naar paragraaf 1.3 van deze Bestuursrapportage.

1.3 Toelichting budgettaire wijzigingen

Railschermen Zuidtak

Op 22 december 2006 heeft de gemeente een subsidie verkregen van de Provincie Noord-Holland in het kader van de subsidieregeling Sanering Verkeerslawai voor de uitvoeringskosten van een geluidsafschermende voorziening, te weten de Railschermen Zuidtak. Bij deze subsidieregeling was het mogelijk de meer- en minderwerken na gereedmelding van het project vergoed te krijgen door Ministerie van Infrastructuur & Milieu. De gerealiseerde meer- en minderwerken bedroegen totaal € 298.460 en zijn gedurende de jaren 2010 t/m 2014 ten laste van het resultaat van de gemeente Haarlem gevallen. Na ons verzoek tot wijziging van de subsidie is de subsidie op 24 september 2015 door Ministerie van I&M omhoog bijgesteld met het bedrag gelijk aan de gerealiseerde meer- en minderwerken, te weten € 298.460.

Actualisatie raming bestuurskosten

Voor pensioen- en wachtgeldverplichtingen van voormalig wethouders zijn voorzieningen gevormd. Omdat deze verplichtingen nu uit de voorziening worden betaald kan de raming van deze lasten in de exploitatie vrijvallen.

Septemercirculaire 2015

De septemercirculaire van het gemeentefonds heeft een hogere algemene uitkering voor Haarlem tot gevolg. Belangrijkste oorzaken van deze verhoging zijn een stijging van de rijksuitgaven (samen trap op en samen trap af-systematiek) en een overschot in het BTW-compensatiefonds. Het voordelig budgettair effect voor 2015 van € 1,8 miljoen is verwerkt in deze Bestuursrapportage, de bijstelling voor de raming voor 2016-2020 volgt in de Kadernota 2016. Voor meer inhoudelijke informatie over de circulaire wordt verwezen naar de separaat verschenen nota (Bis 2015/394857).

Aanvullend dividend SRO over 2013

In de aandeelhoudersvergadering van de SRO d.d. 16 september 2015 hebben wij ingestemd met het voorstel om te komen tot een verdeling van het resterende deel van de nog onverdeelde winst over 2013. Het te ontvangen aanvullend dividend bedraagt € **300.000**. Bij de raming van de te ontvangen dividenden in 2015 is met dit bedrag nog geen rekening gehouden, waardoor nu een voordelig effect ontstaat voor de Begroting 2015.

Diverse kleinere verbeteringen:

Vrijval voorziening wachtgeld raadsleden

Onder diverse kleinere verbeteringen is een voordeel verwerkt vanwege actualisatie van de voorziening wachtgeld raadsleden. Deze actualisatie heeft uitgewezen dat een bedrag van € **59.000** kan vrijvallen.

Uitvoering project Westergracht/Leidsevaart

Bij de 2e Bestuursrapportage 2015 is gemeld dat een aantal projecten niet tot uitvoering kwam en daarmee het werk naar 2016 doorgeschoven wordt. Dit ging om een bedrag van in totaal € 3 miljoen. Eén van die projecten betreft Westergracht/Leidsevaart. Door vertraging in dit project werd een vrijval van € 890.000 verwacht. Inmiddels is het project door een aantal interventies in volle uitvoering en wordt verwacht dat voor de uitgaven € **800.000** nodig is in 2015.

Dit houdt in dat de achterstand van € 3 miljoen met € 800.000 wordt ingelopen in 2015. Er resteert € 2,2 miljoen aan werk dat in 2015 niet wordt uitgevoerd en doorschuift naar 2016 en verder.

Bijstellen eigenaarslasten

In 2015 is de eindafrekening 2013 en 2014 van de eigenaarslasten van eigen panden en verzamelgebouwen ontvangen. Dit leidt tot een nabetaling aan de energieleveranciers in 2015 en kan contractueel voor de verzamelgebouwen niet worden doorberekend. Inclusief de aanpassing van het voorschot op energieleveringen bedraagt dit totaal € **140.000**.

Vaststellingsovereenkomst PWN inzake onderhoud brandkranen

Sinds 1996 wordt het onderhoud van de brandkranen verricht door Provinciaal Waterleidingbedrijf (PWN). Conform afspraak werden de kosten daarvan niet in rekening gebracht bij de gemeenten maar via een opslag op het drinkwatertarief doorberekend aan de afnemers. Vervolgens is door PWN tariefharmonisatie ingezet om de kosten van onderhoud van brandkranen niet meer in de tarieven op te nemen. Tussen 2003-2014 hebben er gesprekken plaatsgevonden over de aanpassing van de bluswaterovereenkomst, het onderhoud van de brandkranen en de kosten daarvan tussen PWN en de voormalige WLZK-gemeenten. De betrokken partijen zijn in die periode echter niet tot een vergelijk gekomen. PWN claimde over de periode 2004-2014 een bedrag van € 1,7 miljoen (deel Haarlem). De afgelopen periode is onderhandeld over deze claim door de gemeenten Bloemendaal, Velsen, Zandvoort en Haarlem met PWN. Hoewel de concrete werkzaamheden en gemaakte kosten niet aantoonbaar gemaakt kunnen worden door PWN, is het wel aannemelijk dat PWN gedurende al die jaren de noodzakelijke werkzaamheden heeft uitgevoerd om de brandveiligheid en de drinkwaterkwaliteit niet in gevaar te brengen. PWN is daarnaast een belangrijke partner van de gemeente en van de VRK. Dit rechtvaardigt eveneens een goede afronding van het geschil over de periode 2003 tot en met 2015. Voorgesteld wordt (BBV nr: 2015/404299) een vaststellingsovereenkomst met PWN aan te gaan voor het onderhoud van blusvoorzieningen en geleverd bluswater over de periode 2003-2015 en de bluswaterdiensten die PWN per 1-1-2016 gaat leveren. De financiële gevolgen van dit besluit zijn incidenteel € **266.338** (voor de afdoening van de periode 2003-2015) en structureel € **100.000** per jaar (vanaf 2016).

1.4 Neutrale wijzigingen

Pr.	Beleidsveld	Neutrale wijzigingen	Budgettair effect (bedragen x € 1.000; v(-) is voordelig; n is nadelig)							
			2015	2016	2017	2018	2019			
1	1.1	Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB) <i>lasten</i>	796	n						
1	1.1	Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB) <i>baten</i>	-796	v						
2	2.1	Integratie-uitkering Jeugd (AU)	-145	v						
2	2.1	Integratie uitkering taakstelling WMO voormalig AWBZ (AU)	-50	v						
2	2.1	Integratie uitkering taken WMO voormalig AWBZ (AU)	59	n						
2	2.2	Integratie-uitkering Beschermd wonen (AU)	596	n						
2	2.2	Tijdelijke opvang voorziening bed, bad en brood (AU)	85	n						
2	2.2	Maatschappelijke opvang (AU)	-45	v						
3	3.1	Extra uitkering Jeugdwerkloosheid (AU)	100	n						
3	3.2	Integratie uitkering vrijlating lijfrente afbouw (AU)	33	n						
7	7.2	Dekking wijzigingen Algemene Uitkering <i>per saldo</i> :	-633	v						
4	4.2	Overheveling budget aanvullende subsidie Toneelschuur Producties (<i>lasten</i>)			90	n	90	n	90	n
4	4.2	Overheveling budget aanvullende subsidie Toneelschuur Producties (<i>lasten</i>)			-90	v	-90	v	-90	v
5	5.1	Huisvesting statushouders <i>lasten</i>	25	n	125	n				
7	7.2	Dekking Huisvesting statushouders uit onvoorzien <i>lasten</i>	-25	v	-125	v				
5	5.1	Vrijval risicovoorziening AEB <i>baten</i>	-1.968	v						
5	5.1	Toevoeging egalisatievoorziening afvalstoffenheffing <i>lasten</i>	1.968	n						
5	5.1	Uitvoering project Duurzaam Afval Beheer <i>lasten</i>	-310	v						
5	5.1	Uitvoering project Duurzaam Afval Beheer <i>baten</i>	310	n						
5	5.1	Uitvoering project Zwerfafval <i>lasten</i>	126	n						
5	5.1	Uitvoering project Zwerfafval <i>baten</i>	-126	v						
5	5.1	Uitvoering Maatregelen fietspaden Prins Bernhardlaan <i>lasten</i>	152	n						
5	5.1	Uitvoering Maatregelen fietspaden Prins Bernhardlaan <i>baten</i>	-152	v						
5	5.3	Aanvullend budget brandschade Zijlpoort <i>lasten</i>	200	n						
5	5.3	Aanvullend budget brandschade Zijlpoort <i>baten</i>	-200	v						
Totaal neutrale wijzigingen			0	v	0	v	0	v	0	v

Toelichting bij tabel neutrale wijzigingen:

Een aantal neutrale wijzigingen betreffen wijzigingen die volgen uit circulaire van de algemene uitkering. De effecten op de beleidsvelden worden in bovenstaande tabel afzonderlijk opgenomen (herkenbaar aan de toevoeging 'AU' = Algemene Uitkering). De dekking vanuit de algemene uitkering op programma 7 is voor deze wijzigingen gesaldeerd opgenomen.

Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB)

In 2015 worden vanuit de rijkssubsidie OAB extra uitgaven (€ 796.000) gedaan om het Impulsplan ten uitvoer te brengen. Deze eenmalige activiteiten moeten een kwaliteitsimpuls geven aan het onderwijsachterstandbeleid en bestaan onder meer uit scholing, materialen en een kindvolgsysteem.

Integratie-uitkering Jeugd (AU)

De integratie-uitkering jeugd voor 2015 daalt ten opzichte van de stand meicirculaire met € 145.000. Dit is het gevolg van compensatie van gemeenten die nadeel ondervinden van het woonplaatsbeginsel bij het bepalen van het historisch budget. De aan de nadeelgemeenten te verstrekken compensatie komt ten laste van het totaal voor Jeugd beschikbare budget en dit houdt in dat gemeenten die geen nadeel ondervinden, zoals Haarlem, op hun uitkering worden gekort.

Integratie uitkering taakstelling WMO voormalig AWBZ (AU)

In de septembercirculaire is aan de gemeente Haarlem voor € 50.000 een extra taakstelling opgelegd in het bijzonder voor de huishoudelijke hulp. Deze taakstelling wordt geraamd op de WMO huishoudelijke hulp alwaar deze taken nu worden uitgevoerd.

Integratie uitkering taken WMO voormalig AWBZ (AU)

In de septembercirculaire is aan de gemeente Haarlem € 58.600 extra beschikbaar gesteld om de bezuinigingen op de taken op grond van de AWBZ die naar de gemeenten zijn overgedragen te verzachten. Dit budget wordt geraamd op de WMO alwaar deze taken nu worden uitgevoerd.

Integratie-uitkering Beschermd wonen (AU)

Naar aanleiding van het bekend maken van de uitkering Beschermd wonen voor 2015 in de meicirculaire, is door een aantal gemeenten, waaronder Haarlem, bij de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) aangekaart dat er bij de inventarisatie van de verplichtingen fouten zijn gemaakt die ongunstig voor hen uitvielen. Het kabinet heeft in het bestuurlijk overleg tussen het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en VNG toegezegd deze problematiek 2015 op te lossen en bereid te zijn eenmalig extra middelen beschikbaar te stellen bij de septembercirculaire 2015. Voor Haarlem is dat een bedrag van € 596.000. In de Begroting 2015 staat een taakstelling van circa € 1,3 miljoen. Dit bedrag kan als gedeeltelijke invulling van die taakstelling worden ingeboekt.

Tijdelijke opvang voorziening bed, bad en brood (AU)

Voor de kosten die in de periode 17 december 2014 t/m 15 juni 2015 zijn gemaakt voor sobere voorzieningen, ten behoeve van vreemdelingen die niet rechtmatig in Nederland blijven, ontvangt de gemeente een bedrag van € 85.000. Afspraken over financiering voor de structurele voorziening zijn onderdeel van een nog te sluiten bestuursakkoord tussen rijk en gemeenten. Deze eenmalige bijdrage is ter dekking van reeds in 2015 gemaakte kosten in het kader van de opvang.

Maatschappelijke opvang (AU)

De verdeling voor 2015 tot en met 2017 is ten opzichte van de meicirculaire 2015 verlaagd met € 45.000 door het gebruik van actuelere maatstafaantallen.

Extra uitkering Jeugdwerkloosheid (AU)

In de septembercirculaire is aan de centrumgemeente Haarlem € 100.000 beschikbaar gesteld voor continuering voor het regionale actieplan jeugdwerkloosheid.

Integratie uitkering vrijlating lijfrente afbouw (AU)

In de septembercirculaire is aan Haarlem € 33.000 extra gelden toegekend om de extra uitkeringslasten als gevolg van de vrijlating van de lijfrente op te vangen. Deze extra middelen worden aan het budget voor uitkeringen toegevoegd.

Dekking wijzigingen algemene uitkering

Op de beleidsvelden is een aantal neutrale wijzigingen verwerkt die volgen uit de circulaires van het gemeentefonds. Deze wijzigingen zijn neutraal omdat voor budgetverhogingen extra middelen worden ontvangen via de algemene uitkering. Andersom is voor een korting de algemene uitkering verlaagd. De dekking voor deze wijzigingen vindt daarom gesaldeerd (€ 633.000) plaats via programma 7.

Overheveling budget aanvullende subsidie Toneelschuur Producties

Binnen het beleidsveld Economie, Toerisme en Cultuur is de benodigde € 90.000 voor de periode van 2016 t/m 2020 beschikbaar door het anders bestemmen van het budget dat bestemd is voor afhandelingskosten die samenhangen met de monumenten-, duurzaamheids- en startersleningen Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland (SVN). Gezien het belang van Toneelschuur Producties en extra gelden die vanuit het Rijk en andere fondsen hiervoor beschikbaar kunnen komen, wordt € 90.000 van dit budget voor de periode 2016 t/m 2020 ingezet voor een aanvullend subsidie aan Toneelschuur Producties. Eerdere besluitvorming voor deze jaren is daarmee herroepen en na deze periode zal de oorspronkelijke inzet van dit budget op basis van de afrekening van het SVN heroverwogen moeten worden. Voor meer informatie wordt verwezen naar collegebesluit 2015/197854.

Huisvesting statushouders

Op grond van de Huisvestingswet 2015 is de gemeente verplicht zorg te dragen voor de huisvesting van statushouders overeenkomstig de voor de gemeente geldende taakstelling. Die taakstelling wordt elk halfjaar door het Rijk bepaald. De stroom vluchtelingen leidt onherroepelijk tot een verhoogde taakstelling voor 2016. Het college heeft daarom een ambtelijke taskforce opdracht gegeven om tot (onorthodoxe) voorstellen te komen voor snelle en zo nodig tijdelijke uitbreiding van de voorraad

sociale huurwoningen in Haarlem. Hiervoor is een budget van € 150.000 benodigd (in 2015 € **25.000** en € **125.000** in 2016, raming is beste inschatting op basis van de informatie per nu) voor de kosten van procesbegeleiding, communicatie en uitwerking van kansrijke opties. Gelet op het onvoorziene karakter van de kosten is het voorstel de kosten 2015 en 2016 te dekken uit de post onvoorzien.

Vrijval risicovoorziening AEB ten gunste van egalisatievoorziening afvalstoffenheffing

De gemeente Haarlem werkt sinds 1993 samen met andere gemeenten in de regio en de gemeente Amsterdam rondom verwerking van restafval bij de afvalcentrale AEB van de gemeente Amsterdam. Hiervoor is een samenwerkingsovereenkomst aangegaan voor de duur van 25 jaar (tot 2018). In 2013 is met de AEB een tariefverlaging van € 80 naar € 65 per ton voor de afvalverwerking afgesproken in ruil voor het verlengen van de samenwerkingsovereenkomst tot 2023.

Attero Zuid B.V., een afvalbedrijf uit Limburg, heeft Haarlem (en de andere gemeenten) gedagvaard bij de rechtbank Amsterdam en geëist dat de verlengde overeenkomst zou worden vernietigd. Attero wilde dat er alsnog een openbare aanbestedingsprocedure zou worden gevolgd waarin zij kon meedingen naar de opdracht voor de verwerking van het afval.

Voor het verschil tussen € 65 en € 80 is voor het jaar 2013 en 2014 een risicovoorziening getroffen bij de jaarrekening 2013. In 2015 hebben we rekening gehouden met het verwerkingstarief van € 80 in de afvalstoffenheffing.

Op 30 september 2015 heeft de rechtbank uitspraak gedaan en Attero in het ongelijk gesteld. De rechtbank oordeelde dat Haarlem en de andere gemeenten de overeenkomst met de AEB mochten verlengen. Volgens de rechtbank was van een plicht tot openbaar aanbesteden geen sprake. Attero heeft laten weten zich bij deze uitspraak neer te leggen en geen hoger beroep in te stellen.

Het lagere verwerkingstarief van € 65 per ton wordt nu betrokken bij de vaststelling van de afvalstoffenheffing 2016. Dit betekent dat de afvalstoffenheffing voor een meerpersoonshuishouden met € 14 extra omlaag gaat.

De vrijvallende risicovoorziening AEB wordt toegevoegd aan de egalisatievoorziening Afvalstoffenheffing. Bij de Kadernota 2016 ontvangt u een voorstel voor de aanwending van deze egalisatievoorziening ten gunste van de afvalstoffenheffing. Hiervoor wordt gekozen om te voorkomen dat in 2016 het tarief éénmalig sterk daalt en in 2017 en verder weer verhoogd moet worden.

Uitvoering project Duurzaam Afval Beheer

Voor de uitvoering van het project Duurzaam Afval Beheer (DAB) is in de begroting € 490.000 opgenomen, zowel voor de baten als voor de lasten. Omdat het project tijdelijk niet verder wordt uitgerold in afwachting van het Strategisch Plan Afvalscheiding, worden totale uitgaven voor 2015 ingeschat op € 180.000. De baten en lasten worden verminderd met € **310.000**.

Uitvoering project Zwerfafval

Voor de uitvoering van het project zwerfafval is in de begroting € 100.000 opgenomen, zowel voor de baten als voor de lasten. De totale uitgaven voor 2015 worden ingeschat op € 226.000. Hiervoor wordt ook een hogere subsidie van Nedvang ontvangen. De baten en lasten worden verhoogd met € **126.000**.

Uitvoering Maatregelen fietspaden Prins Bernhardlaan

Vanuit de Regionaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (RSL) subsidie worden nog dit jaar verbeteringen aan de fietsinfrastructuur langs de Prins Bernhardlaan uitgevoerd. De lasten en baten worden verhoogd met € **152.000**.

Aanvullend budget brandschade Zijlpoort

In februari 2015 heeft in het pand Zijlpoort brand gewoed. De kosten vallen € **200.000** hoger uit dan eerder verwacht. Deze extra kosten worden vergoed door de verzekeringsmaatschappij.

1.5 Budgetoverheveling

Budgetten kunnen uitsluitend worden besteed in het jaar, waarvoor ze zijn toegekend en waarin de prestaties worden verricht. Indien blijkt dat een prestatie niet meer in dat jaar gerealiseerd kan worden, bestaat de mogelijkheid het (restant)budget over te hevelen naar het volgende jaar, waarin de prestatie dan alsnog wordt uitgevoerd. Hiermee wordt voorkomen dat opnieuw budget moet worden aangevraagd. Deze budgetoverheveling valt onder het budgetrecht van de raad en vraagt daarom expliciete besluitvorming.

Uiteraard wordt niet beoogd om niet-bestede middelen zomaar over te hevelen. Voor budgetoverheveling is daarom aan de volgende criteria getoetst:

- Er is een beleidsinhoudelijke noodzaak (onderbouwing) en er moet samenhang zijn tussen de middelen en werkzaamheden waarvoor overheveling wordt gevraagd.
- Uitvoering volgend jaar past binnen de werkplannen.
- De dotatie heeft uitsluitend betrekking op incidenteel beschikbaar gestelde budgetten c.q. incidenteel opgehoogde budgetten (deze passen niet altijd in een kalender-jaarschijf). Hiermee wordt voorkomen dat de activiteit niet kan worden voortgezet.
- Gevraagde budgetoverheveling moet materieel zijn; als ondergrens wordt hiervoor € 100.000 aangehouden.

Op basis van deze criteria stellen wij u voor de hierna genoemde restantbudgetten over te hevelen door middel van een storting in de reserve budgetoverheveling. Tevens stellen wij u voor ons te machtigen deze overgehelde middelen na 1 januari 2016 weer te onttrekken aan de reserve budgetoverheveling en conform de oorspronkelijke doelstelling weer toe te voegen aan de desbetreffende budgetten.

Prg. nr	beleidsveld	Budgetoverheveling	Budgettaire effect (bedragen x € 1.000; v (-) is voordelig; n is nadelig)				
			2015	2016	2017	2018	2019
3	3.1	Overheveling gelden Jeugdwerkloosheid	-300 v	300 n			
5	5.1	Lagere uitgaven 2015 preventiegelden 40+ Zomerzone	-95 v	95 n			
7	7.2	Overheveling frictiekostenbudget	-415 v	415 n			
7	7.2	Budgetoverheveling digitaliseringsprojecten	-500 v	500 n			
7	7.2	Overheveling budget voor verhuizing archief	-100 v	100 n			
		Toevoegingen / onttrekkingen aan reserves					
	div.	Toevoeging / onttrekking reserve Budgetoverheveling	1.410 n	-1.410 v			
		Totaal budgetoverhevelingen	0 v	0 v	0 v	0 v	0 v

Overheveling gelden Jeugdwerkloosheid

Het regionale actieplan jeugdwerkloosheid zou in beginsel duren tot en met 2015. Vanuit het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is besloten om extra middelen beschikbaar te stellen naar aanleiding van de aanvraag van Haarlem voor continuering van het regionale actieplan. Dit is bekend geworden in de septembercirculaire. Voor 2015 en 2016 is aan de centrumgemeente Haarlem voor elk jaar € 100.000 beschikbaar gesteld. Deze gelden worden dit jaar niet meer besteed. Daarom wordt voorgesteld om deze gelden naar 2016 over te hevelen, samen met de niet bestede middelen van € 200.000 in 2015.

Lagere uitgaven 2015 preventiebudget Zomerzone 40+

Bij de Begroting 2015 was via budgetoverheveling vanuit 2014 circa € 228.000 beschikbaar om uitgaven in het kader van de Zomerzone 40+ te kunnen dekken. Preventiebudget 40+ is een door het rijk beschikbaar gesteld budget ten laste waarvan subsidie wordt verstrekt voor initiatieven waarmee problemen op het gebied van wonen, leren en opgroeien en werken in een aangewezen wijk worden aangepakt, om te voorkomen dat deze wijk zal afglijden naar een lager niveau. Zomerzone is een gebied in Haarlem Oost waarin een aantal activiteiten zijn opgestart die door het preventiebudget 40+ van het rijk bekostigd worden. Er wordt ingeschat dat van dit bedrag € 133.000 uitgegeven gaat worden. De resterende gelden (**€ 95.000**) zullen naar verwachting in 2016 uitgegeven gaan worden.

Overheveling frictiekostenbudget

Voor 2015 is voor frictielasten vanuit het huidige (€ 242.800) en vorige coalitieakkoord (€ 635.000) in totaal € 877.800 beschikbaar. Na de 2^e Bestuursrapportage 2015 zijn er wijzigingen bekend geworden die van invloed zijn op de stelpost. Omdat enkele personen bovenmatig zijn/worden verklaard in 2015 dient ter dekking uit de stelpost frictie totaal € 462.800 te worden aangewend. Het restant van de jaarschijf 2015, ter hoogte van € 415.000, blijft beschikbaar voor toekomstige ontwikkelingen en risico's.

Budgetoverheveling digitaliseringsprojecten

Het doel van de digitaliseringsprojecten is om op termijn volledig digitaal te gaan werken en digitaal te archiveren. Er zijn in 2015 al de nodige voorbereidingen getroffen (onder andere visievorming zaakgericht werken). In 2016 staan nog veel acties en projecten in de planning. En daarvoor worden digitaliseringsbudgetten overgeheveld. Voorbeelden van dergelijke bestemmingen zijn het programma digitalisering dienstverlening en programma zaakgericht werken. In totaal wordt een budgetoverheveling voorgesteld van **€ 500.000**.

Overheveling budget voor verhuizing archief

In verband met de aanstaande verhuizing van het archief en medewerkers Archiefbeheer van de Jansstraat naar de Cruquius zijn er extra (noodzakelijke) incidentele kosten. De verhuizing stond gepland in 2015, maar de uitgaven vinden met name in 2016 plaats. Dit betreffen de kosten van de verhuizer voor het verhuizen van de werkplekken en de archieven. Het gaat ook over de archieven die nu nog bij de firma Voerman staan opgeslagen. Daarnaast zijn er nog aanvullende kosten voor de inrichting bij Paswerk. Dit betreft noodzakelijke aanpassingen aan de werk/opslagruimtes, de eigen ingang, de aankleding en de koffievoorziening.

1.6 Reservemutaties

Beleids- veld	Wijzigingen met reserves	Budgettair effect (bedragen x € 1.000; v (-) is voordelig; n is nadelig)					
		2015	2016	2017	2018	2019	
11	Reserve duurzame sportvoorziening	-50	v				
11	Reserve duurzame sportvoorziening: <i>lagere onttrekking</i>	50	n				
12	Taakstelling sociaal domein	261	n				
12	Algemene reserve Sociaal Domein: <i>onttrekking</i>	-261	v				
41	Minder onttrekking reserve ISV wonen	-200	v				
41	Reserve ISV wonen: <i>lagere onttrekking</i>	200	n				
41	Terugvordering subsidie Vitae Vesper	-204	v				
41	Reserve ISV Wonen: <i>toevoeging</i>	204	n				
41	Structuurvisie openbare ruimte	-70	v	70	n		
41	Reserve ISV wonen: <i>onttrekking verschuiven naar 2016</i>	70	n	-70	v		
41	Dotatie en lagere onttrekking reserve Bodemprogramma	-185	v	-25	v	-25 v	
41	Reserve Bodemprogramma: <i>toevoeging en lagere onttrekking</i>	185	n	25	n	25 n	
51	Lagere uitgaven 2015 preventiegelden 40+ Zomerzone	-88	v	88	n		
51	Reserve ISV Leefomgeving: <i>onttrekking verschuiven naar 2016</i>	88	n	-88	v		
51	Lagere uitgaven 2015 onderzoek trillingsoverlast	-40	v	40	n		
51	Reserve beheer en onderhoud openbare ruimte: <i>onttrekking verschuiven naar 2016</i>	40	n	-40	v		
53	Herijking grondexploitaties Waarderpolder (correctie)	85	n				
53	Reserve Vastgoed: <i>lagere toevoeging</i>	-85	v				
Totaal budgettair effect van wijzigingen met reserves		0	v	0	v	0	v

Reserve duurzame sportvoorziening

Wij verwachten minder aanvragen voor een bijdrage in uitgaven van sportverenigingen op het gebied van duurzame aankopen. Daardoor hoeft een bedrag van € 50.000 minder onttrokken te worden uit de reserve Duurzame Sportvoorzieningen.

Taakstelling sociaal domein

In de begroting voor het Sociaal Domein is een budget opgenomen van € 590.000 voor de basisinfrastructuur. Hiervan is voor € 329.000 dekking binnen het domein. Het restant van € 261.000 wordt in 2015 gedekt uit de algemene reserve Sociaal Domein. Vanaf 2016 wordt dit gedekt binnen het geheel van subsidies.

Minder onttrekking reserve ISV wonen

De onderbesteding van € 200.000 wordt veroorzaakt door de langere looptijd van in de woonvisie opgenomen programma onderdelen en andere besluiten die over inzet van deze middelen gaan. Zo zullen de werkzaamheden rond de structuurvisie openbare ruimte (besluit bij Berap I) voor een groot deel plaatsvinden in 2016 (milieueffectrapportage en participatie en inspraakproces). Ook zijn de uitgaven voor transformatie kantoren beperkt gebleven. Het voorstel is daarom om de resterende middelen terug te laten vloeien naar de reserve ISV wonen voor de uitvoering van de Woonvisie 2012-2016.

Terugvordering subsidie Vitae Vesper

Op 29 november 2004 heeft de gemeenteraad besloten om een BLS-bijdrage (Besluit Locatiegebonden Subsidie) van € 204.000 te verstrekken in de kosten van verdiept parkeren voor de ontwikkeling van de Vitae Vesper locatie aan de Wagenweg. Inmiddels is voor deze locatie een plan ontwikkeld zonder het verdiept parkeren. De bijdrage is teruggevorderd van Pré Wonen. De restant BLS-gelden zijn eerder toegevoegd aan de reserve ISV Wonen. Voorgesteld wordt de teruggevorderde bijdrage van € **204.000** te storten in de reserve ISV wonen.

Structuurvisie openbare ruimte

Bij de kadernota 2015/1e bestuursrapportage 2015 heeft de raad uit de reserve ISV Wonen € 90.000 beschikbaar gesteld voor de Structuurvisie openbare ruimte. Van dit bedrag wordt in 2015 € 20.000 uitgegeven voor de voorbereiding van het traject milieueffectrapportage en het verkeerskundig onderzoek. De daadwerkelijke uitvoering van de milieueffectrapportage en het participatie- en inspraakproces vinden in 2016 plaats. Het college stelt daarom de raad voor om de overige € **70.000** niet in 2015 maar in 2016 te onttrekken aan de reserve ISV Wonen.

Dotatie en lagere onttrekking reserve Bodemprogramma

In het raadsvoorstel 2014/391857 “Verlenging Bodemprogramma Haarlem 2010-2014 met 1 jaar” is besloten om niet uitgegeven gelden voor bodemsanering ieder jaar te storten in de reserve Bodemprogramma. De geraamde onttrekking wordt met € 150.000 verlaagd en de resterende voor bodemsanering bestemde gelden ad € 35.000 worden direct aan de reserve gedoteerd (totaal € **185.000**).

Lagere uitgaven 2015 preventiegelden 40+ Zomerzone

Bij de 2e Bestuursrapportage 2015 was aangegeven dat om uitgaven te kunnen dekken € **88.000** nodig was uit de bestemmingsreserve ISV Leefomgeving. Nu blijkt dat deze uitgaven pas in 2016 gaan plaatsvinden.

Lagere uitgaven 2015 onderzoek trillingsoverlast

Bij de 2e Bestuursrapportage 2015 was aangegeven dat voor het uitvoeren van het onderzoek in 2015 € 50.000 nodig was uit de bestemmingsreserve Openbare Ruimte. Vanwege vertraging in de opdrachtverstrekking gaan de uitgaven voor € **40.000** in 2016 plaatsvinden.

Herijking grondexploitaties Waarderpolder

Bij de herijking van de GREX Waarderpolder was rekening gehouden met een bijdrage van de verhuurder voor het vrijmaken en verhuurklaar maken van het terrein Waarderpolder Zuidwest complex 10. Er zijn werkzaamheden verricht voor het opleveren van het terrein die niet waren begroot. De verwachte opbrengst van het terrein moet daarom met € **85.000** naar beneden worden bijgesteld.

Toerekenen rente aan Mobiliteitsfonds:

De gemeente Haarlem treedt op als fondsbeheerder van de Gemeenschappelijke Regeling Bereikbaarheid Zuid-Kennemerland. De deelnemers verplichten zich dit fonds vanaf 2013 te voeden gedurende een periode van vijftien jaren tot een bedrag van € 19.526.602. In deze gemeenschappelijke regeling zijn onvoldoende concrete afspraken gemaakt rondom de toerekening van rente aan het fonds: “eventuele rente wordt aan het fonds toegevoegd”. Het is de wens van het bestuur dat dit ook daadwerkelijk gebeurt. Het fonds bestaat uit twee delen: de reserve Regionale Mobiliteit voor het Haarlemse deel en een post vooruit ontvangen bedragen van de overige deelnemers. De rente wordt berekend over het jaargemiddelde per post, het gehanteerde percentage is drie maands deposito, van de BNGbank. De rentetoevoeging zal jaarlijks op 31 december worden toegevoegd. Bij het opmaken van de Jaarrekening 2015 zal de dotatie voor 2013, 2014 en 2015 plaatsvinden.

Rentetoevoeging 2013 en 2014:

Voor 2013 en 2014 is nog geen rente toegerekend aan de reserve, met dit besluit zal dit ook voor deze jaren gebeuren. Onderstaande tabel geeft inzicht in de nog toe te voegen rente.

Jaar	Balanspost	Omvang	Rente%	Rente
2013	Reserve Regionale Mobiliteit	€ 415.000	0,221	€ 458
2014	Reserve Regionale Mobiliteit	€ 755.000	0,210	€ 1.229
2013	Vooruit ontvangen bedragen	€ 175.000	0,221	€ 193
2014	Vooruit ontvangen bedragen	€ 471.000	0,210	€ 697
	Totaal			€ 2.559

NB Vanwege geringe omvang is dit voorstel niet opgenomen in de cijfertabel op pagina 11 en in de begrotingswijziging in paragraaf 1.9. Verwerking vindt plaats in de jaarrekening.

Het college stelt de raad voor :

1. Rente toe te rekenen aan de reserve Regionale Mobiliteit en de vooruit ontvangen bedragen Regionale Mobiliteit. De rente wordt berekend over het jaargemiddelde per post, het gehanteerde percentage is drie maands deposito, van de BNG bank. Voor de jaren 2013 en 2014 alsnog rente toe te rekenen. De last hiervan bedraagt € 2.559.

1.7 Ontwikkelingen uitgaven Sociaal Domein

In de 2^e Bestuursrapportage is aangegeven dat er nog geen goed overzicht van bestede middelen en prognose van uitgaven tot eind 2015 beschikbaar was. In deze Bestuursrapportage kan dat inzicht, met de nodige voorbehouden, wel gegeven worden. In de periode tussen beide bestuursrapportages zijn met vele zorgaanbieders gesprekken gevoerd over de voortgang in de contracten en de besteding van de budgetten. Ook van externe partijen, zoals het CAK, wordt informatie en middelen (eigen bijdrage) ontvangen. Tenslotte geeft ook de eigen gemeentelijke administratie steeds meer inzicht in de besteding van middelen en kan op basis van niet-financiële informatie (zoals in- en uitstroom, PGB-gebruik) een inschatting van het totaalgebruik gemaakt worden.

Op grond van de beschikbare informatie is een doorkijk (grove prognose, gegevens met peildatum 1 oktober 2015) naar eind 2015 gemaakt. Het beeld dat daaruit naar voren komt is niet ongunstig. Het **totaal van de uitgaven** lijkt binnen de beschikbare middelen (Integratie Uitkering Sociaal Domein + middelen oude WMO/WVG) te blijven.

Binnen de domeinen is sprake van onder- en overschrijdingen, op het totaal van de uitgaven maar ook tussen ingekochte zorg zonder saldo op het totaal. De oorzaak daarvan is soms verklaarbaar (verdeelmodel Beschermd wonen) maar vraagt in veel gevallen nog veel uitzoekwerk, onderbouwing en analyse. Het vaststellen van de juistheid en volledigheid van informatie vraagt ook de nodige toetsing en analyses (bijvoorbeeld de ontvangen middelen eigen bijdrage), evenals de hardheid van de prognose tot het einde van het jaar. We nemen daarom aan dat het beeld tot de Jaarrekening 2015 nog zal veranderen; dotaties of onttrekkingen aan de reserve Sociaal Domein zullen dan voorgesteld worden. Op grond van de informatie is per domein een doorkijk (grove prognose) naar eind 2015 gemaakt (eindejaarsverwachting). Daaruit komt de volgende verwachting naar voren:

Bedragen x € 1.000

Prognose ontwikkeling uitgaven Sociaal Domein	Bandbreedte	
Wmo huishoudelijke hulp	-1.500 v	-1.000 v
CVV	-600 v	-600 v
Woonvoorzieningen	-700 v	-700 v
Wmo 2015	-900 v	-900 v
Beschermd wonen	300 n	1.200 n
Jeugd	-500 v	-500 v
Participatiewet (incl. WSW)	-700 v	-700 v
Eigen bijdrage	0	0
TOTAAL PROGNOSE 2015	-4.600 v	-3.200 v

Er lijkt een voordeel van € 3.200.000 tot € 4.600.000 te ontstaan, ten opzichte van de totale integratie-uitkering en de middelen voor de huishoudelijke hulp van in totaal ruim € 120 miljoen. De “oude” WMO draagt voor een belangrijk deel bij aan het geraamde voordeel.

Bedragen x € 1.000

Prognose ontwikkeling uitgaven Sociaal Domein	Bandbreedte	
Wmo 2015	-900 v	-900 v
Beschermd wonen	300 n	1.200 n
Jeugd	-500 v	-500 v
Participatiewet (incl. WSW)	-700 v	-700 v
Eigen bijdrage	0	0
TOTAAL PROGNOSE 2015	-1.800 v	-900 v

Zonder het geraamde voordeel van de oude WMO heeft het voordeel een bandbreedte van € 900.000 tot € 1.800.000. Ten opzichte van de integratie-uitkering Sociaal Domein van € 108 miljoen een afwijking van minder dan 2%. In het traject van de Jaarrekening 2015 zal ook beoordeeld worden of er sprake is van incidentele danwel structurele afwijkingen ten opzichte van de Begroting 2015.

Hieronder wordt per deeldomein de (financiële) stand van zaken, inclusief een prognose tot eind 2015 geschetst.

WMO (oude taken)

De prognose van de uitgaven voor de oude WMO leidt tot een voordeel van € 2.300.000 tot € 2.800.000. Dit kent de volgende oorzaken:

- Een voordeel tussen € 1.000.000 en € 1.500.000 voor huishoudelijk hulp. De meevallende uitgaven worden vooral veroorzaakt door het teruglopen van het aantal indicaties. Dit is een gevolg van de afname van het aantal aanvragen voor deze voorziening. Deze afname doet zich al sinds 2014 voor. Daarnaast is er sprake van een afname van de uitgaven ten opzichte van 2014 als gevolg van de afname van het gemiddeld aantal uren per indicatie. Huishoudelijke ondersteuning wordt m.i.v. 2015 ook via i-WMO gefactureerd. Door het langzaam op gang komen van i-WMO (landelijk verschijnsel) is langere tijd geen duidelijkheid geweest over de facturatie. Inmiddels wordt hard gewerkt om de opgelopen achterstand in te lopen.
- Op collectieve vervoersvoorzieningen is een onderbesteding van € 600.000, door het ingezette beleid wordt er minder gebruik gemaakt van de voorzieningen. Beleidsaanpassingen die in 2014-2015 doorgevoerd zijn om de uitgaven voor CVV binnen de budgettaire kaders te houden hebben het noodzakelijke effect gehad. Na de zomer is duidelijk geworden dat de effecten van dien aard zijn dat eind 2015 een overschot wordt verwacht.
- Voor woonvoorzieningen wordt een voordeel verwacht van € 700.000 omdat het aantal aanvragen ten opzichte van 2014 met circa 40% is verminderd, waarschijnlijk als gevolg van de invoering van een eigen bijdrage.

WMO (nieuwe taken)

De prognose van de uitgaven voor de nieuwe WMO taken leidt tot een voordeel van € 900.000. Dit kent de volgende oorzaken:

- De Wtcg/CER middelen 2015 zijn voor een deel niet besteed, daardoor ontstaat een voordeel van € 900.000. In de loop van 2016 worden nog veel aanvragen verwacht. Pas wanneer het voor aanvragers duidelijk is hoe groot het door hen in 2015 betaalde bedrag aan eigen risico is kan een aanvraag voor compensatie gedaan worden.
- Het resultaat op de nieuwe WMO-taken (gecontracteerde zorg) zal naar verwachting neutraal uitkomen.
- De beoordeling van de door de zorgaanbieders ingediende facturen is nog niet is afgerond. Hieruit kunnen nog financiële afwijkingen naar voren komen. Uit de analyses wordt al wel zichtbaar dat de verhouding Zorg in Natura/PGB aanzienlijk anders is dan begroot; in 2015 is een groter beroep op de PGB's gedaan.

Beschermd Wonen

De prognose van de uitgaven voor Beschermd wonen leidt tot een overschrijding die tussen € 300.000 tot € 1.200.000 ligt. Deze geraamde overschrijding kent de volgende oorzaken:

- De uitkering van het rijk is voor het lopende jaar 2015 in de meicirculaire 2015 (- € 1.300.000) en septembercirculaire 2015 (+ € 600.000) bijgesteld. Per saldo een korting van ruim € 700.000. Deze rijkskorting kan niet op de zorgaanbieders verhaald worden, daarmee zijn immers contracten gesloten en cliënten hebben recht op behoud van zorg.
- Op basis van de uitputting van het contract met het RIBW, veruit de grootste zorgaanbieder, is een prognose tot het einde van het jaar gemaakt. Daaruit blijkt dat de contracten vrijwel volledig uitgenut zullen worden.
- We voorzien een nadeel op de PGB van ruim € 400.000, waarbij overigens wordt aangenomen dat alle PGB's voor 100% verzilverd worden.
- De ontwikkeling van de eigen bijdrage lijkt hoger te liggen dan geraamd, de gegevens die hierover door het CAK verstrekt zijn moeten nog op juistheid en volledigheid beoordeeld worden.
- Het feit dat de landelijke applicatie i-WMO nog niet werkt, betekent dat er én veel extra-comptabele en handmatige handelingen verricht moeten worden én er onzekerheden in de prognoses zitten. Niet zeker is of alles in beeld is.

Ten aanzien van het werkelijke resultaat 2015 zal met name de hoogte van de te ontvangen Eigen bijdrage van invloed zijn.

Jeugd

De uitgaven voor de jeugd verlopen vrijwel volgens verwachting. Maandelijks krijgen de instellingen een voorschot en wordt de factuur geanalyseerd. Op grond van die maandelijkse analyses, gesprekken met instellingen en de voortgangrapportages is een prognose tot eind 2015 gemaakt.

De verwachting is dat 2015 met een klein voordeel van € 500.000 kan worden afgesloten. Deze prognose kent nog wel een aantal onzekerheden:

- Op basis van de gesloten contracten moeten de instellingen in februari/maart 2016 een (eind)factuur indienen. Daaruit kunnen nog verschillen ten opzichte van de bevoorschotting en eindprognose voortvloeien. Los daarvan kan ook het controleproces door de accountant nog tot (financiële) verschillen leiden.
- De uitgaven voor Landelijk Werkende Instellingen blijven achter bij de raming, die gemaakt is op basis van de landelijke normen. Deze instellingen zijn geen onderdeel van de informatie- en verantwoordingsstructuur. Daarom is weinig tot geen informatie beschikbaar over de voortgang en kan dit verschil niet verklaard worden. Niet uit te sluiten valt dat deze instellingen alsnog zorg voor Haarlemse cliënten in rekening brengen. Dat zal dan van invloed zijn op het eindbeeld.
- De ontwikkeling van de uitgaven voor vrijgevestigden blijven achter bij de raming. De vrijgevestigden zijn geen onderdeel van de informatie- en verantwoordingsstructuur, waardoor er geen volledig zicht is op cliënten, onderhanden werk en facturatie. Mogelijk komen er richting het eind van het jaar facturen die van invloed zullen zijn op de prognose.
- Het feit dat de landelijke applicatie i-Jeugd nog niet werkt, betekent dat er én veel extra-comptabele en handmatige handelingen verricht moeten worden én er onzekerheden in de prognoses zitten. Niet zeker is of alles in beeld is.

Participatiewet

De prognose van de uitgaven voor de Participatiewet leidt tot een voordeel van € 700.000. Dit voordeel wordt met name veroorzaakt door een incidentele teruggave van BTW over voorgaande jaren inzake re-integratie.

Verwerking septembercirculaire 2015, bijstelling van de baten

De septembercirculaire 2015 leidt opnieuw tot een bijstelling van de Integratie Uitkering Sociaal Domein, zowel voor het lopende jaar als voor de periode 2016-2021 (zie ook nota Septembercirculaire 2015: Uitkomst op hoofdlijnen, 2015/394857). Op grond van de Septembercirculaire 2015 zijn per domein samengevat voor 2015 nu de volgende bedragen beschikbaar:

Bedragen x € 1.000

INKOMSTEN SOCIAAL DOMEIN	meicirculaire 2014	meicirculaire 2015	september circulaire 2015
Jaarschijf 2015			
Sociaal Domein			
Wmo 2015	18.100	17.800	17.842
Beschermd wonen	37.100	35.800	36.378
Jeugd	31.500	30.553	30.408
Participatiewet (incl. WSW)	21.700	21.900	21.900
Raming Eigen bijdrage	1.500	1.500	1.500
TOTAAL BATEN	109.900	107.553	108.028

Ten aanzien van de Eigen bijdrage zijn er positieve signalen dat de raming gehaald gaat worden. Door het CAK, dat de eigen bijdrage int (voor Beschermd wonen en WMO), is over de periode januari-september 2015 een bedrag van ruim € 1.800.000 overgemaakt. De juistheid (en volledigheid) van dit bedrag is nog niet vastgesteld, om die reden wordt de raming in deze Bestuursrapportage nog niet bijgesteld.

Overige ontwikkelingen

Verdeelmodel Beschermd wonen

Eind oktober heeft het ministerie van VWS het nieuwe verdeelmodel Beschermd wonen 2016 gepresenteerd. Dit verdeelmodel pakt voor de gemeente Haarlem zeer slecht uit; de uitkering voor 2016 wordt verlaagd naar € 36,1 miljoen in plaats van € 39,5 miljoen (Septembercirculaire 2015). Een verschil van € 3,4 miljoen. Er ligt een onderzoek ten grondslag aan het nieuwe verdeelmodel, waarbij ook nadrukkelijk naar de situatie in Haarlem is gekeken.

Wij zijn de uitkomsten nog aan het beoordelen en hebben nog diverse vragen aan VWS gesteld om meer inzicht in de afwijkingen te krijgen; immers ook dit derde verdeelmodel in 1 jaar tijd, leidt weer tot nieuwe (financiële) uitkomsten. Ook zijn we met de andere (centrum)gemeenten in gesprek over óf en zo ja de wijze waarop voor- en nadeelgemeenten gecompenseerd worden. Aangezien we eind 2014 contracten voor 2 jaar hebben afgesloten met de zorgaanbieders, leidt de korting op de rijksbijdrage tot een fiks tekort voor 2016.

Programma-organisatie

2016 is het laatste jaar waarin programma-budget beschikbaar is (€ 240.000, Kadernota 2012). Daarvan is € 100.000 beschikbaar voor innovatie. De resterende € 140.000 wordt ingezet voor de programma-organisatie. Wij voorzien dat dit bedrag niet afdoende zal zijn, omdat in 2016 nog veel (incidenteel) werk nodig is om de transformatie tot een succes te maken. In de Jaarrekening 2015 zullen voorstellen gedaan worden het niet-bestede programma-budget 2015 beschikbaar te stellen voor 2016 en indien nodig zal eerder een voorstel voor tijdelijke middelen voorgelegd worden.

Rechtmatigheid

In de recente raadsinformatiebrief Halfjaarrapportage sociaal domein (2015/425499), is uitgebreid informatie over de stand van zaken verstrekt. In deze brief is ook ingegaan op het rechtmatigheidsvraagstuk en het verantwoordings- en controleprotocol Jeugdhulp. Inmiddels is door de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) goedkeuring verleend aan dit protocol en daarna is het door alle colleges in de regio vastgesteld (collegenota 'Vaststellen Verantwoordings- en Controleprotocol Jeugdhulp Regio Midden- en Zuid-Kennemerland', BBV nr: 2015/414171). Daarmee ligt er een breed gedragen protocol, dat goede handvatten biedt om invulling aan de controle en verantwoording te geven¹.

Het risico van mogelijke onrechtmatigheden in de controle(s) van de jaarrekening is hiermee verder verkleind maar zijn nog niet volledig weggenomen²:

- De zorgaanbieders hebben gewaarschuwd dat het voor hen best lastig zal worden om aan de vereisten uit het protocol te kunnen voldoen en de afgesproken deadline van 1 maart 2016 te behalen. Om de aanbieders tegemoet te komen, is daarom afgesproken om een hardheidsclausule toe te passen. Indien aanbieders grote problemen ondervinden om de deadline te halen en gemotiveerd kunnen aangeven waarom de deadline voor hen niet haalbaar is dan zal gezamenlijk naar een oplossing gezocht worden. Alle aanbieders hebben aangegeven zich in te zetten en te doen wat in hun mogelijkheid ligt om de opgenomen deadline te halen.
- Naast niet tijdig aanleveren van verantwoordingen is ook het risico aanwezig dat de verklaringen van de accountants van zorgaanbieders niet goedkeurend zullen zijn. Ook dit zal impact hebben op onze eigen jaarrekeningcontrole.

Dat kan gevolgen hebben voor de controle van de gemeentelijke jaarrekening, immers onze accountant kan mogelijk niet tot een oordeel komen over een (substantieel) deel van de onze uitgaven. De planning van het jaarrekeningtraject van de gemeente kan hierdoor in gevaar komen, wellicht zal dit traject verlengd moeten worden om een controle en oordeel van onze eigen accountant mogelijk te maken.

---

¹ De NBA heeft aangegeven dat zij het protocol van de Regio Midden- en Zuid-Kennemerland als best practice beschouwen en als maatstaf gaan gebruiken bij de beoordeling van andere gemeentelijke protocollen. In dit kader is het protocol ook gepubliceerd op de website van de Nederlandse Beroepsvereniging van Accountants.

² Zie ook de risico-paragraaf in deze bestuursrapportage

Voor de domeinen Beschermd wonen en WMO hebben wij ook het initiatief genomen voor het opstellen van een regionaal controleprotocol. Dat is inmiddels ter beoordeling voorgelegd aan de NBA en zal na goedkeuring door de NBA ook (regionaal) vastgesteld worden. Daarmee ligt er voor de nieuwe taken een breed gedragen en uniforme controle-aanpak die bijdraagt aan eenduidigheid en beperking van administratieve lasten.

Heronderzoek persoonsgebonden budget

In de 2^e Bestuursrapportage is gemeld dat er nog stevige opgave ligt om voor eind 2015 heronderzoeken moeten plaatsvinden voor alle burgers die zorg krijgen vanuit een PGB op basis van een AWBZ-indicatie. De staatssecretaris van VWS heeft aangegeven dat er ruimte voor herbeoordeling is tot 1 mei 2016 onder voorwaarde van handhaving van het bestaande budget van PGB-cliënten. Wij gaan er vanuit dat we de herbeoordeling (circa 900 herindicaties) medio december kunnen afronden, dit proces loopt op schema.

De herbeoordeling van de jeugdindicaties verloopt volgens planning. Het CJG spreekt in principe elke PGB houder 6 weken voor het aflopen van de indicatie. Daarvan is een deel al verlengd tot 1 mei 2016, wat iets meer ruimte geeft. Het CJG is met de aanbieders van zorg in natura al vanaf de zomer in gesprek over de zorgcontinuïteit 2016. 2015 was een overgangsjaar, in 2016 vervallen alle oude rechten. Zorgcontinuïteit staat daarbij voorop.

BUUV

Voor de overschotten die in 2015 ontstaan op de activiteiten in het kader van BUUV.NL (circa € 70.000) zal bij de jaarrekening worden voorgesteld om deze over te hevelen naar 2016 om in dat jaar de incidentele uitgaven voor groot onderhoud en innovatie te dekken. Dit is in overeenstemming met de afspraken die hierover met de gebruikers van BUUV zijn gemaakt.

1.8 Risicoparagraaf

SOCIAAL DOMEIN EN DE JAARREKENING

In 2015 heeft de transitie en de continuïteit van de zorg voorop gestaan. Aanbieders in de zorg en gemeenten, maar bijvoorbeeld ook de Sociale Verzekeringsbank (SVB) zijn nu volop aan de slag met de backoffice. Deze partijen moeten nu andere informatie aanleveren dan voorheen. Dit goed regelen vraagt vanzelfsprekend tijd. Zo is het voor de meeste zorgaanbieders wennen om in plaats van met een beperkt aantal opdrachtgevers nu met meerdere partijen zaken te doen. Zij zijn bezig hun administraties hierop in te richten. Gemeenten stemmen hun contractvoorwaarden vaak regionaal af om het voor de aanbieders werkbaar te houden. Al deze partijen zijn binnen het sociaal domein met elkaar verbonden in een keten en onvolkomenheden bij de ene partij werken door naar de ander. Wanneer bijvoorbeeld een zorgaanbieder onvoldoende inzicht kan geven of aan bepaalde gemeentelijke contractvoorwaarden is voldaan, geeft dat onzekerheid en dit kan gevolgen hebben voor de financiële rechtmatigheid en de getrouwheid van zowel de gemeentelijke jaarrekening als die van de zorgaanbieder. Zorgaanbieders zijn in sommige gevallen nog bezig met het opstarten van de facturatie. Het is praktisch onmogelijk om driekwart jaar aan facturatie en de controle hierop in te lopen in de korte tijd die nog rest tot de presentatie van de jaarrekeningen in de gemeenteraden.

De kans is daarom groot dat de accountant bij veel van de gemeentelijke jaarrekeningen over 2015 geen goedkeurende verklaring zal afgeven. Eerder is dit in brieven van minister Plasterk aan de Tweede Kamer en van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) aan gemeenten en gemeenschappelijke regelingen op vergelijkbare wijze verwoord.

Voor de gemeente Haarlem spelen er twee zaken bij de verantwoording van het Sociaal Domein voor 2015: het moment van verantwoorden en de aard van de verklaring.

1. TIJDIGHEID VERANTWOORDING

Voor de verantwoording van de lasten Jeugd en WMO is de gemeente Haarlem mede afhankelijk van de gecontroleerde verklaring afkomstig van diverse zorgaanbieders. Voor jeugd zijn regionaal afspraken gemaakt met deze zorgaanbieders dat zij voor 1 maart hun gecontroleerde verantwoording indienen. Voor de WMO is deze datum 1 april. Nadat deze verklaringen zijn ontvangen zullen deze door ons beoordeeld moeten worden. Er bestaat onzekerheid over de tijdigheid van de aanlevering en over de aard van de verklaring. Mogelijk dat er nog aanvullende werkzaamheden gedaan moeten worden. Dit betekent dat het waarschijnlijk niet mogelijk is om begin april het jaarverslag vast te laten stellen door het College. De verwachting is dat er twee maanden extra nodig zijn om het jaarrekeningtraject af te ronden.

Het college verwacht dat het reguliere deel (niet Sociaal Domein) wel begin april gereed is. Met de Rekenkamercommissie zullen afspraken gemaakt worden over de wijze waarop zij hun onderzoek naar de jaarstukken 2015 kunnen doen.

2. AARD VAN DE VERKLARING

Voor alle cliënten die een PGB-budget ontvangen worden door de gemeente Haarlem beschikkingen verstrekt aan de cliënt en de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Conform landelijke afspraken verzorgt de SVB het administratieve proces rondom de PGB-verstrekkings. Gemeente Haarlem is voor een getrouwe en rechtmatige verantwoording in de Jaarrekening 2015 afhankelijk van de SVB. De verklaringen van de SVB geven waarschijnlijk onvoldoende zekerheid voor de getrouwheid en rechtmatigheid van de lasten van PGB's die voor de rekening gemeente Haarlem komen. Daarnaast is het mogelijk dat de verklaringen van de SVB anders dan goedkeurend zijn, dit betekent mogelijk dat de gemeente een onzekerheid heeft in de verantwoorde lasten die materieel is voor de jaarrekening van de gemeente Haarlem.

De SVB was begin 2015 nog in het nieuws vanwege betaalachterstanden. De fouten die zijn opgetreden kunnen doorwerken naar de gemeente.

Ook bij andere onderdelen binnen het Sociaal Domein is de gemeente afhankelijk van verklaring van derden. Ook daar geldt dat nog onduidelijk is wat de aard van deze verklaring zal zijn en welke impact dit heeft op onze eigen verklaring. Mogelijk dat de effecten van de decentralisaties Sociale Domein voor het eerste jaar en dus voor de eerste jaarrekening waarin deze verantwoord worden, zorgen voor een niet goedkeurende verklaring op gebied van rechtmatigheid en/of getrouwheid of een verklaring met een beperking vanwege onzekerheid.

1.9 Begrotingswijziging 3^e financiële Bestuursrapportage 2015

Deze Bestuursrapportage bevat diverse voorstellen die leiden tot een wijziging van de Begroting 2015. Het is de bevoegdheid van de raad om deze begrotingswijzigingen vast te stellen. In besluiten tot wijziging van de begroting moet, volgens externe regelgeving, de wijziging per programma en beleidsveld en het nieuwe geraamde bedrag worden vastgesteld. De wijzigingen en de nieuwe geraamde bedragen per beleidsveld zijn opgenomen in onderstaande begrotingswijziging.

bedragen x € 1.000

Progr.	Beleids- veld	Omschrijving beleids- veld	2015		2016	2017	2018	2019
			Begroting gewijzigd	Voorstel wijziging	Begroting gewijzigd	Voorstel wijziging	Voorstel wijziging	Voorstel wijziging
1		Maatschappelijke participatie						
		<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>						
	1.1	Onderwijs en sport	42.744	746	43.490	-37	-35	-35
	1.2	Bevorderen zelfredzaamheid	20.557	261	20.818	150	149	150
	1.3	Advies en ondersteuning	5.019	-	5.019	-22	-22	-22
		<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>						
	1.1	Onderwijs en sport	-9.400	-796	-10.196			
	1.2	Bevorderen zelfredzaamheid	-312	-	-312			
	1.3	Advies en ondersteuning	-	-	-			
		<i>Toevoegingen/onttrekkingen reserves</i>	2.279	-211	2.068			
1		Totaal Maatschappelijke participatie	60.886	-	60.886	92	92	93
2		Ondersteuning en zorg						
		<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>						
	2.1	Maatwerkvoorzieningen	66.114	-136	65.978	-1	-1	-1
	2.2	Opvang en beschermd wonen	48.914	636	49.550	-51	-52	-53
	2.3	Jeugdbescherming en jeugdreclassering	3.320	-	3.320			
		<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>						
	2.1	Maatwerkvoorzieningen	-5.554	-	-5.554			
	2.2	Opvang en beschermd wonen	-784	-	-784			
	2.3	Jeugdbescherming en jeugdreclassering	-	-	-			
		<i>Toevoegingen/onttrekkingen reserves</i>	-3.547	-	-3.547			
2		Totaal Ondersteuning en zorg	108.463	500	108.963	-52	-53	-54
3		Werk en inkomen						
		<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>						
	3.1	Werk	25.455	-858	24.597	958		
	3.2	Inkomen	60.788	33	60.821			
	3.3	Minima	13.437	-	13.437			
		<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>						
	3.1	Werk	-763	658	-105	-658		
	3.2	Inkomen	-52.401	-	-52.401			
	3.3	Minima	-868	-	-868			
		<i>Toevoegingen/onttrekkingen reserves</i>	-4.161	300	-3.861	-300		
Pr. 3		Totaal Werk en inkomen	41.487	133	41.620	-	-	-
4		Duurzame stedelijke vernieuwing						
		<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>						
	4.1	Duurzame stedelijke ontwikkeling	9.951	-2.092	7.859	44	-26	-26
	4.2	Economie, toerisme en cultuur	27.867	30	27.897	-51	-21	-21
	4.3	Grondexploitaties	9.468	-	9.468			
		<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>						
	4.1	Duurzame stedelijke ontwikkeling	-391	-365	-756			
	4.2	Economie, toerisme en cultuur	-745	-30	-775	30		
	4.3	Grondexploitaties	-8.600	-	-8.600			
		<i>Toevoegingen/onttrekkingen reserves</i>	-1.112	658	-454	-45	25	25
4		Totaal Duurzame stedelijke vernieuwing	36.438	-1.798	34.640	-22	-22	-22

Beleids- veld	Omschrijving beleids- veld	2015		2016	2017	2018	2019
		Begroting gewijzigd	Voorstel wijziging	Begroting gewijzigd	Voorstel wijziging	Voorstel wijziging	Voorstel wijziging
5	Beheer en onderhoud						
	<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>						
5.1	Openbare ruimte en mobiliteit	75.728	2.338	78.066	344	-2	-2
5.2	Parkeren	13.248	-17	13.231	-17	-17	-17
5.3	Overige beheertaken	40.007	1.135	41.142	-1	-1	-1
	<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>						
5.1	Openbare ruimte en mobiliteit	-36.885	-1.736	-38.621			
5.2	Parkeren	-18.990	8	-18.982	8	8	8
5.3	Overige beheertaken	-29.867	-215	-30.082			
	<i>Toevoegingen/onttrekkingen reserves</i>	-2.242	138	-2.104	-223		
Pr. 5	Totaal Beheer en onderhoud	40.999	1.651	42.650	111	-13	-13
6	Burger, bestuur en veiligheid						
	<i>Lasten (exclusief mutaties reserves)</i>						
6.1	Dienstverlening	11.904	-	11.904			
6.2	Gemeentelijk bestuur	10.753	-272	10.481	162	-570	-586
6.3	Openbare orde en veiligheid	30.583	266	30.849	89	88	88
	<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>						
6.1	Dienstverlening	-3.677	-	-3.677			
6.2	Gemeentelijk bestuur	-1.980	-59	-2.039	-650		
6.3	Openbare orde en veiligheid	-4.705	-	-4.705			
	<i>Toevoegingen/onttrekkingen reserves</i>	90	-	90			
Pr. 6	Totaal Burger, bestuur en veiligheid	42.969	-65	42.903	-399	-481	-483
7	Algemene dekkingsmiddelen						
7.1	Lokale belastingen en heffingen	4.499	-	4.499			
7.2	Algemene dekkingsmiddelen	8.308	-237	8.071	886	-4	-4
	<i>Baten (exclusief mutaties reserves)</i>						
7.1	Lokale belastingen en heffingen	-45.565	-	-45.565			
7.2	Algemene dekkingsmiddelen	-294.160	-2.772	-296.932			
	<i>Toevoegingen/onttrekkingen reserves</i>	-4.287	1.015	-3.272	-1.015		
7	Totaal Algemene dekkingsmiddelen	-331.204	-1.994	-333.198	-129	-4	-4
	Totaal saldo exclusief reserves	13.016	-3.473	9.543	1.183	-506	-507
	Toevoegingen/onttrekkingen reserves	-12.980	1.900	-11.080	-1.583	25	25
	Totaal saldo inclusief mutaties reserves	36	-1.572	-1.536	-400	-481	-497

2. Investerings

De actualisatie van de jaarschijf 2015 is bij de Kadernota 2015 vastgesteld. Vaststelling van het Investeringsplan 2015-2020 heeft plaatsgevonden bij de vaststelling bij de Begroting. Gezien het feit dat de geplande investeringen als gevolg van aanbestedingen, bezwaren e.d. vertraging oplopen, wordt is er in de Begroting op voorhand al rekening gehouden met een realisatiepercentage van 70%. In de Begroting 2016 is rekening gehouden met een stelpost onderuitputting van € 0,9 miljoen. Definitieve bijstelling van de kapitaallasten 2016 en latere jaren zal plaatsvinden na vaststelling van de Jaarrekening 2015.

2.1 Prognose realisatie investeringen 2015

Bij de 2de Bestuursrapportage is de verwachting uitgesproken dat 56% van het voorgenomen investeringsbedrag in 2015 daadwerkelijk uitgegeven wordt. Ten opzichte van deze prognose hebben zich nog onderstaande wijzigingen voorgedaan. In totaliteit blijft de verwachte realisatie in de buurt van de afgegeven raming bij de 2de Bestuursrapportage. Dit betekent dat de kans groot is dat de stelpost onderuitputting 2015 geheel kan worden ingevuld. De realisatie blijft echter achter op de streefwaarde van 70%.

Waarderhaven:

Het project brandveilig Waarderhaven bevindt zich in de uitvoeringsfase. Tijdens de werkzaamheden hebben zich tal van onvoorziene omstandigheden voorgedaan die leiden tot meerwerk. Zo is er veel meer vervuilde grond aangetroffen die moet worden afgevoerd, moest als gevolg van gewijzigde regelgeving de reeds vergunde persleiding vervangen worden en was er een nieuw ontwerp voor de steigers nodig. De plaatsing van de damwanden in combinatie met de nutsvoorzieningen heeft tot veel aanpassingen en problemen geleid. Ook voorziet het projectbudget niet in de noodzakelijke vergoedingen aan bewoners. Voor communicatie met bewoners, aannemer en opdrachtgever is er ook een stijging in de kosten waar in het budget niet in is voorzien.

Het meerwerk en de aanvullende kosten passen niet in het huidige projectbudget van € 4.196.000 (2010/417092 en 2014/168845). Het projectbudget is opgebouwd uit meerdere onderdelen en wel een krediet van € 1.662.000, een reserve baggeren ad € 197.000 en begrotingsbedragen ad € 2.337.000. Er wordt voorgesteld om extra krediet beschikbaar te stellen en IP post GOB 55 ad € 1.662.000 te verhogen met € 1.950.000. De consequenties voor de begroting en de bijbehorende kapitaallasten worden meegenomen bij het opstellen van het nieuwe investeringsplan en de Kadernota 2016.

Verhogen krediet Waarderhaven en kasstroomplafond

Het verhogen van het krediet 2015 vindt plaats in 2015. De afspraak in aanloop naar het kasstroomplafond 2016 is dat geplande investeringen uit 2014 en 2015 niet onder het kasstroomplafond 2016 vallen. Dat betekent ook dat het ophogen van het krediet Waarderhaven met € 1,95 miljoen niet onder het kasstroomplafond wordt gebracht. Dat is ongunstig voor de schuldpositie en gunstig voor het investeringsvolume.

Riool:

De verwachting is dat de investering in de verzamelde rioolwerken dit jaar nog € 1,1 miljoen lager uitvalt dan de prognose bij de 2de Bestuursrapportage. Oorspronkelijk was er voor de rioolwerkzaamheden € 12 miljoen in het investeringsplan opgenomen. De complexiteit van voorbereiding van bovengrondse infrastructuur (voorbereiding, participatie, inspraak) maakt dat rioolwerken die veelal zijn gekoppeld aan bovengrondse maatregelen later starten, dit speelt met name bij de PC Boutensstraat en de Spaarndammerdijk. De grootste investering, rioolgemaal Parklaan, wordt dit jaar opgestart, waarna realisatie in 2016 volgt. De onderzoeken voor Waarderpolder relinen (= rioolrenovatietechniek) kosten meer tijd en hebben geresulteerd in een aangepast plan voor uitvoering van relinen van slechte stukken riool. Voor 2015 wordt er realisatie van circa € 3,6 miljoen verwacht.

Leidsevaart en Westergracht:

De verwachting is dat de vervanging van de walmuur aan de Leidsevaart geheel in 2015 gaat plaatsvinden. Dit betekent dat de verwachte realisatie circa € 600.000 hoger is dan de prognose bij de 2^e Bestuursrapportage. In overleg met belanghebbenden is er een scheiding gemaakt tussen groot onderhoud aan de rijbaan en groot onderhoud aan het fietspad. Het groot onderhoud aan de rijbaan kan uitgevoerd worden zonder kappen van de bomen. Hierdoor kan toch het grootste deel alsnog in 2015 uitgevoerd worden. Afhankelijk van de uitkomst van de procedure rondom de bezwaren tegen het kappen van de bomen wordt het fietspad op de Westergracht aangepakt in 2016.

Parkeren:

De vervanging van het parkeervergunningensysteem (€ 500.000) is on hold gezet omdat eerst de uitkomsten worden afgewacht van het gesprek met de stad in het kader van het project modernisering parkeren.

Onderwijshuisvesting

In het Investeringsplan is het Strategisch Onderwijshuisvestingsplan (SHO) financieel vertaald. In de jaarschrijf 2015 van het IP is een stelpost van € 691.000 opgenomen (IP 77.01) om kredietoverschrijdingen te kunnen dekken.

In een separate brief van wethouder Snoek wordt de gemeenteraad geïnformeerd over investeringskredieten die overschreden (dreigen te) worden. Voor deze overschrijdingen is de stelpost 77.01 uit het Investeringsplan beschikbaar. Alleen over bedrag van de overschrijding Brandaris is nog geen overeenstemming. In het overzicht worden de overschrijdingen op een rij gezet.

Beschikbaar op stelpost (IP 77.01)	691.000
Overschrijdingen SHO (reeds gemeld)	
De Wilgenhoek	69.000
Daaf Geluk	124.000
Oost ter hout	212.014
	405.014
Nieuwe overschrijdingen	
De Dreef (locatie De Dreef)	75.000
De Dreef (locatie Kleine Houtweg)	-11.000
Coornhert	117.000
	181.000
Totaal	586.014
Nog beschikbaar	104.986
In behandeling	
Brandaris	70.000

De betrokken kredieten SHO 77.01 worden opgehoogd ten laste van stelpost SHO 77.01.

2.2 Afwaardering activa

Ieder jaar voert de gemeente een bestaanscontrole uit op haar activa. Dit jaar hebben wij in projectvorm ons activabeleid nader onder de loep genomen. De doelstelling van het project was om te komen tot een pakket aan maatregelen dat garandeert dat de materiële vaste activa op een juiste manier geadministreerd worden en dat de administratie up to date blijft.

Het resultaat is een set van maatregelen, aanbevelingen en concrete producten op het gebied van:

- De inrichting van de administratie van de materiële vaste activa.
- Het beheer (bijhouden) van de administratie (een procesbeschrijving met taken, rollen en verantwoordelijkheden)

- De periodieke controle (IC/VIC) van de administratie van materiële vaste activa

Dit alles heeft geleid tot een groter kennis en bewustzijnsniveau. Voor met name activa in de openbare ruimte heeft dit geleid tot een meer verfijnde en intensievere controle op het bestaan. Belangrijke toetsingscriteria hierbij zijn:

- Bestaan
- Eigendom
- Activeerbaarheid van de kosten
- Ga na of het actief niet eerder geactiveerd is en/of onderdeel uitmaakt van een ander actief dat tevens op de balans is opgenomen
- Is er sprake van duurzame waardevermindering
- In lijn met de nota activabeleid

Voor een bedrag van € 4.623.000 zijn er kosten geactiveerd waarbij onvoldoende aangetoond kan worden dat deze activeerbaar zijn. Hierbij betreft het onder andere de volgende zaken.

- Er werd jaarlijks een bedrag ten laste van de post IP riolering toegevoegd aan de begroting onderhoud wegen, straten en pleinen voor met name de kosten van herbestrating. Niet aangetoond kon worden welke kosten hieruit gedekt werden en of deze kosten activeerbaar zijn.
- Er zijn algemene grondwateronderzoeken gedaan. Niet toe te rekenen aan bepaalde activa, kosten zijn dus onterecht geactiveerd.
- Is een bijdrage geweest aan voor het aanleggen van een persleiding. Die persleiding is geen eigendom van Haarlem en er zijn geen afspraken over instandhouding.
- Investing in rioolpompen die overgedragen zijn aan derden.
- Activeren van kosten voor dagelijks onderhoud.
- Activeren inspectiekosten.
- Activeren kosten groenstructuurplannen.
- Activeren uren die niet toegerekend kunnen worden aan activa.
- Activeren van kosten voor tijdelijke verkeersmaatregelen, procesbegeleiding en andere voorbereiding, terwijl het actief niet geactiveerd is.

Met de accountant zal in aanloop naar de Jaarrekening 2015 in overleg worden gegaan, hoe met deze constatering om moet worden gegaan. Afhankelijk van de uitkomst van dit gesprek zal verwerking in de jaarrekening plaatsvinden. Een deel van deze niet activeerbare kosten zal ingezet kunnen worden om invulling te geven aan de schuldreductie, waarvoor bij de kadernota een bedrag van € 1.281.000 is gereserveerd. Het restant van € 3.634.000 zou mogelijk ten laste van het resultaat van 2015 worden gebracht. De meerjaren financiële consequenties zullen dan betrokken worden bij de Kadernota 2016. Hoewel er een grote slag is gemaakt en de beheersmaatregelen voldoende zijn, is niet uit te sluiten dat bij een volgende bestaanscontrole nog correcties als gevolg van het oude beleid naar boven komen. Als eerder al aangegeven is bij de opschoning van de materiële vaste activa gewerkt volgens de methode van grof naar fijn. Constateringen in deze Bestuursrapportage komen voort uit de fijnstructuur. Op nog niet alle onderdelen van de vaste activa is deze verfijnde methode toegepast. Daarom blijft de mogelijkheid bestaan dat er nog meer materiële vaste activa afgeboekt moeten gaan worden.

3. Besluit

De raad der gemeente Haarlem,

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders

Besluit:

1. De 3^e financiële Bestuursrapportage 2015 vast te stellen en financieel-technisch te verwerken volgens de begrotingswijziging 2015 in paragraaf 1.9 op basis van:
  - a. de voorgestelde wijzigingen in baten en lasten van de exploitatie
  - b. de voorgestelde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves (paragraaf 1.6)
  - c. de voorgestelde budgetoverhevelingen (paragraaf 1.5)
2. Akkoord te gaan met een extra krediet van € 1.950.000 voor project Waarderhaven
3. Rente toe te rekenen aan de reserve Regionale Mobiliteit en de vooruit ontvangen bedragen Regionale Mobiliteit. De rente wordt berekend over het jaargemiddelde per post, het gehanteerde percentage is drie maands deposito, van de BNG bank. Voor de jaren 2013 en 2014 alsnog rente toe te rekenen. De last hiervan bedraagt € 2.559.

Gedaan in de vergadering van ... .. 2015.

De griffier

De voorzitter